

**Van:** Edgar Wortmann - St. Ons Geld  
**Verzonden:** zaterdag 19 maart 2016 12:53  
**Aan:** m.harbers@tweedekamer.nl  
**Onderwerp:** RE: Burgerinitiatief Ons Geld

Geachte heer Harbers,

Uw bezwaren tegen burgerinitiatief Ons Geld wekken onze bevreemding.

U stelt dat wij kredietverlening zouden willen weghalen bij commerciële banken. Dat is absoluut niet wat wij betogen, en wordt ook uitdrukkelijk door [de initiatieftekst](#) weerlegd. Uw verdere gevolgtrekkingen in dit verband, zoals 'feitelijk komt dit neer op lenen bij de overheid' hebben met onze voorstellen ook niets van doen.

Een overheidsbank ambiëren wij evenmin. Krediet verlenen zien wij als een private aangelegenheid. De geldhoeveelheid (in enge zin, dus exclusief krediet en andere schuldtitels) zien wij als een publieke aangelegenheid. De knip ligt, zoals uitputtend door ons onderbouwd, tussen geld en bankkrediet. Zolang deze worden vereenzelvigd is er grote overheidsbemoeienis met de kredietmarkt. Wij opteren voor liberalisering van deze markt. Wij snappen niet hoe u dit kan zijn ontgaan.

Zolang geld en bankkrediet verstrengeld zijn, zal van die liberalisering geen sprake zijn. We houden dan een consoliderende 'markt' met centrale rentesturing en steeds complexer toezicht.

### **Digitaal chartaal geld**

Centraal in onze voorstellen staat de invoering van digitaal chartaal geld. Het viel ons op dat dit in het debat geheel niet aan bod kwam. Toch is dit een fenomeen dat aandacht verdient.

Betaling met digitaal chartaal geld verloopt direct van betaler naar ontvanger. Daar komt geen interbancaire verrekening aan te pas. Daarmee verschilt het wezenlijk van giraal geld en girale betaling. Inburgering van digitaal chartaal overheidsgeld maakt interbancaire verrekening, wat het betalingsverkeer betreft, op termijn overbodig. Het gaat hier om de kerntaak van de ECB, die direct samenhangt met kredietverlening door de ECB, en de risico-cumulatie binnen de ECB. In migratie naar digitaal chartaal geld zit een systeemwijziging die het monetaire stelsel sterk vereenvoudigt, en los zet van markt- en partijrisico's. Het getuigt van weinig wijsheid om dit geheel te negeren.

### **Essentie van de hervorming**

In essentie is onze hervorming de gebalanceerde combinatie van twee maatregelen:

1. De (Europese)overheid richt het digitale chartale overheidsgeldstelsel in. Het publiek krijgt de keuze haar girale geldtegoeden over te maken naar de digitale portemonnee. Deze portemonnee kan door de eigen bank worden aangeboden (front-end). De basis-registratie van het geldbezit (back-end) is in overheidshanden.

2. De overheid bouwt haar steun aan gebruik van bancair geldtegoed als betaalmiddel geheel af. Ze borgt uitsluitend het overheidsgeldstelsel, dat de algemene waarde-eenheid belichaamt.

Vrees voor near monies hebben we dan niet. Zonder staatssteun hebben geldvorderingen op banken lagere waarde dan het nominale bedrag. Ze kunnen dan niet algemeen als geld functioneren. Giraal geld en girale betaling hoeven dan ook niet verboden te worden, zoals ons wordt tegengeworpen. Ze moeten echter wel geheel uit de publieke sfeer worden gebracht. Het zijn private posities (verbintenissen) ten aanzien waarvan de overheid terughoudendheid in acht zou moeten nemen. Alsdan worden de publieke en private belangen in het geld- en kredietwezen ontvlochten.

Voorgaande is uitgewerkt in ons memorandum over het geldstelsel.

<http://onsgeld.nu/kamerdebat-memo-geldstelsel.pdf>

Het staat ook verwoord in paragraaf 5.1 en 5.2 van het geactualiseerde rapport van Van Egmond en de Vries.

<http://sustainablefinancelab.nl/files/2015/09/Monetaire-hervorming-SFL-WP-maart-2016.pdf>

### **Liberalisering van de kredietmarkt**

De ontvlechting van geld en krediet snijdt aan twee kanten. Het geldstelsel wordt veilig en beheersbaar, en de kredietmarkt wordt geliberaliseerd, wat leidt tot meer verscheidenheid en flexibiliteit. De rente wordt niet meer centraal gestuurd, maar gaat intermediairen tussen vraag, aanbod en risico van krediet. Het ongelijke speelveld van banken en niet-banken wordt gelijkgetrokken.

Uw bestempeling als 'een soort communistisch systeem' is voor onze voorstellen geheel misplaatst. Een dergelijke vergelijking is beter te maken met betrekking tot de huidige centrale rentesturing en de blokkering van marktwerking die uitgaat van de overheidsbemoeyenis met het kredietwezen.

Al met al nemen wij een liberalere positie in dan u heeft gedaan.

### **Bepaling van de geldhoeveelheid**

Over bepaling van de publieke geldhoeveelheid (in enge zin) wordt veel moeilijker gedaan dan het is. We beginnen bij een bestaande liquiditeitenmassa, en het publiek kan bepalen in welke mate ze voor veilig overheidsgeld kiest. De geldschepping (conversie van giraal in digitaal chartaal geld) is dan het directe gevolg van de concrete vraag vanuit het publiek. Daar hebben we geen monetair politiebureau of superbank voor nodig.

Eventuele expansie of contractie van de publieke geldhoeveelheid (in enge zin, dus exclusief krediet en andere schuldtitels) is een geleidelijk en lange termijn proces, dat zoals Van Egmond en De Vries stellen, via wettelijke geldgroeiregels kan lopen. De flexibiliteit komt van de markt, van krediet, en die kredietmarkt kan juist beter gaan functioneren, als de overheid zich toelegt op de algemene geldhoeveelheid (in

enge zin, dus exclusief krediet en andere schuldtitels), en deze ontvlecht van kredietrisico's (of beter gezegd van markt- en partijrisico's).

### **Vervolg**

Het was grievend uw niet ter zake doende tegenwerpingen te vernemen. Ik hoop met voorgaande enig licht te hebben geworpen op hetgeen wij wel betogen en beogen.

Ik kan mij werkelijk niet voorstellen dat een liberaal de voordelen van onze voorstellen nog niet eens in ogenschouw wil nemen.

Wij menen dat onze voorstellen iets meer aandacht en waardering verdienen, ook van u en uw partijgenoten.

Wij hopen daar alsnog iets van terug te zien bij de stemming over de moties.

Ik verneem graag u reactie en ben ook graag bereid tot nadere toelichting.

Edgar Wortmann  
Stichting Ons Geld